

Muzeum w Grudziądzu (przy Bramie Wodnej) jest otwarte we wtorki, środy i piątki od 10 do 18, w czwartki i soboty od 10 do 15, w niedzielę i święta od 14 do 18. W poniedziałki i dni poświęczone muzeum jest zamknięte. We wtorki wstęp bezpłatny. W pozostałe dni opłata wynosi 1 zł, ulgowa 0,50 zł, oraz 0,25 zł dla osób w grupach powyżej 10, które mogą w uzasadnionych wypadkach po uprzednim uzgodnieniu z muzeum być oprowadzone w czasie zaproponowanym.

Dział Naukowo-Oświatowy zaprasza na wszystkie imprezy upowszechniające naukę i sztukę, urządzone szczególnie w dniu bezpłatnego zwiedzania. Pozostałe działy: Archeologii i Historii, Historii Kultury i Etnografii oraz Dział Sztuki służą zainteresowanym miłośnikom sztuki i przeszłości miasta i regionu informacją naukową i poradnictwem w zakresie samokształcenia.

INFORMACJA O WYSTAWACH

PRADZIEJE ZIEMI CHEŁMIŃSKIEJ — wystawa archeologiczna obrazująca rozwój osadnictwa naszego regionu od najdawniejszych czasów do powstania Państwa Polskiego. Do najciekawszych eksponatów należą: zrekonstruowany kamienny grób skrzynkowy kultury pomorskiej, zespół cennych zabytków pochodzących z cmentarzyska z okresu rzymskiego, odkrytego w Rządzu, doskonale zachowane dębowe radio z Wiewiórek, stare żarna nieckowate i obrotowe, urny twarzowe kultury pomorskiej z szczątkami kostnymi spalonych zmarłych.

DZIEJE GRUDZIĄDZA I REGIONU — wystawa historyczna obejmująca również rozwój sztuki i rzemiosła.

KULTURA LUDOWA ZIEMI GRUDZIĄDZKIEJ — wystawa etnograficzna przedstawiająca kulturę materialną, sztukę ludową i pamiątkarstwo naszego regionu, uzupełniona wystawką kaszubskiej sztuki ludowej. Zainteresowanym może być udostępniony zmagazynowany bogaty zbiór dawnych monet i medali.

ŚWIAT STAROŻYTNY — wystawa obrazująca życie starożytnych Egipcjan, Greków i Rzymian z szczególnym uwzględnieniem wytworów kultury materialnej i sztuki.

GLÓWNE KIERUNKI SZTUKI EUROPEJSKIEJ — wystawa oświatowa zorganizowana przez Muzeum Narodowe w Warszawie, ilustrująca w porządku chronologicznym najważniejsze kierunki artystyczne w Europie z zakresu malarstwa i rzeźby. W połączeniu z przewodnikiem, który można nabyć w portierni muzeum, stanowi ona poglądowe wprowadzenie w problematykę języka form artystycznych różnych okresów kultury.

WYBITNI MALARZE POLSCY XIX WIEKU — wielka wystawa złożona z oryginalnych dzieł wypożyczonych z Muzeum Narodowego w Warszawie zajmująca wszystkie sale parteru muzeum. Wśród cennych obrazów znajdują się dzieła najbardziej znanych malarzy, jak: Chełmońskiego, Fałata, Gierymskiego, Matejki, Siemiradzkiego, Suchodolskiego, Wyczółkowskiego. I do tej wystawy jest do nabycia obszerny przewodnik.

STANISŁAW STASZIC JAKO GEOLOG I JEGO EPOKA — wystawa urządzona przez Muzeum Ziemi w Warszawie przedstawiająca dorobek naukowy Staszica, nauk przyrodniczych i hutnictwa polskiego na tle nauk w Europie w XIX w.

STRESZCZENIE POGADANKI OŚWIATOWEJ

GLÓWNE KIERUNKI SZTUKI EUROPEJSKIEJ. Europejską sztukę średniowieczną dzielimy na dwa okresy: romański i gotycki. Okres romański charakteryzuje powiązanie rzeźby

i malarstwa z architekturą. Jest to sztuka masywnych kamiennych kościołów i klasztorów zdobionych rzeźbą. Od XIII w. do początku XVI w. rozwija się sztuka gotycka przejawiająca się strzelistymi formami w architekturze, a w malarstwie nadmiernym przeładowaniem na niewielkich powierzchniach scen związanych z religijnym kultem. Odrodzenie rozpoczyna okres wyzwania się sztuki europejskiej z narzucanych przez ustrój feudalny ograniczeń tematycznych. Głównym tematem sztuki odrodzenia włoskiego staje się żywy człowiek na tle otaczającej go rzeczywistości. Okresem poprzedzającym oświecenie jest epoka baroku. Artysta baroku dąży do gwałtownych kontrastów, odtwarza niepokój, jego bohaterowie nigdy nie są pokazani w całkowitym bezruchu, charakteryzuje ich teatralność gestu. Na miejsce spokojnego światłocienia epoki renesansu czyli odrodzenia pojawia się ostre zestawienie jasnych i ciemnych płaszczyzn. Na uwagę zasługuje barokowa sztuka niderlandzka, rozwijająca jako odrębny gatunek sztuki: pejzaż, martwą naturę i scenę rodzajową.

Sztuka oświecenia w XVIII w. oparta o poglądy racjonalistyczne i materialistyczne rozwija się głównie w środowiskach dworskich. Przeważają portrety i rozwija się tematyka historyczna. Do szczególnego rozkwitu malarstwa portretowego dochodzi w okresie klasycyzmu, który wzoruje się na starożytniej sztuce greckiej i rzymskiej, podobnie jak ówczesna rzeźba i architektura.

Przeciwstawia się temu z początkiem XIX w. sztuka romantyzmu, która głównie czerpie tematy z literatury i przeszłości narodowej, a w technice malarskiej zwraca większą niż dotychczas uwagę na kolor. W polskim malarstwie romantycznym tematem naczelnym jest przeszłość narodu, co miało poważny wpływ na kształtowanie dumy narodowej po rozbiorach Polski. Największą indywidualnością twórczą był Jan Matejko (1838—1893), który poprzez swe dramatyczne płótna uczył swoje i następne pokolenia patrzeć na narodową przeszłość. Wielkie, powszechnie znane obrazy tego sławnego malarza zdobią dziś galerie wszystkich większych muzeów polskich. Pod koniec życia namalował Matejko cykl obrazów „Dzieje cywilizacji w Polsce”. Były to szkice do mających w przyszłości powstać wielkich kompozycji, zaopatrzone w komentarze samego autora. Niestety śmierć nie pozwoliła malarzowi zrealizować tego zamierzenia. Malarstwo historyczne Matejki ma specjalny charakter. Każdy jego obraz to nie tylko przedstawienie jakiegoś momentu historycznego, ale rozszerzone studium epoki, dla której dany moment jest typowy.

Artyści zainteresowani pięknem żywej przyrody zarzucają około połowy XIX w. malowanie krajobrazów z wyobraźni i wychodzą ze swych pracowni w teren. Malują nie tylko same krajobrazy ale i zaobserwowane w nich realistyczne sceny z codziennego życia wsi. Do nich należą np. Józef Szermentowski i Aleksander Kotsis.

W latach siedemdziesiątych XIX w. narodził się we Francji, a do Polski dotarł w latach 90-tych, dzięki Władysławowi Podkowińskiemu kierunek zwany impresjonizmem (od francuskiego słowa oznaczającego wrażenie), który zwraca uwagę na problem światła i koloru w obrazie celem wydobycia efektów świetlnych, jakie stwarza światło słoneczne, rozproszone w powietrzu. Impresjoniści nie mieszają jak dawniej kolorów na paletce, lecz kładą je czyste obok siebie na płótnie obrazu, w ten sposób aby zmieszały się dopiero w oku widza i dały ton zamierzony. Pozwala to przede wszystkim rozwinąć ogromne możliwości kolorystyczne, jakich nie sposób osiągnąć przy użyciu dawnej techniki. Jest to malarstwo nie tyle opisujące przedstawiony przedmiot czy krajobraz, ile raczej wrażenie, nastrój, jaki on stwarza.

(Na podstawie Przewodnika po wystawie oświatowej „GLÓWNE KIERUNKI SZTUKI EUROPEJSKIEJ”).

Muzeum w Grudziądzu zachęca pedagogów i instruktorów kulturalno-oświatowych do korzystania z przewodników i innych publikacji oraz konsultacji Działu Naukowo-Oświatowego, w celu przygotowania lekcji i zajęć z grupami podopiecznymi w muzeum, szczególnie młodzieżą do lat 14.

Opracowanie: mgr Bożena Sikorska, Dział Naukowo-Oświatowy Muzeum w Grudziądzu.